

Olagliga gränsöverskridande transporter av avfall

En verksamhetsutövare eller anmälare som genomför en olaglig transport av avfall riskerar straff såväl i Sverige som i andra länder. Beroende på vilken typ av brott man döms för, kan straffet vara fängelse eller böter.

Här har vi samlat information om vad som är en olaglig transport samt vad som gäller vid olagliga transporter från respektive till Sverige.

Kontakt: inutavfall@naturvardsverket.se

INNEHÅLL

DETTA ÄR EN OLAGLIG TRANSPORT	3
AVFALL SOM FÖRTS UT OLAGLIGT UR SVERIGE	5
AVFALL SOM FÖRTS IN OLAGLIGT TILL SVERIGE	8

Detta är en olaglig transport

För verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter är det viktigt att ha klart för sig vad som menas med en olaglig transport. Skulle en verksamhetsutövare eller anmälare genomföra en olaglig transport riskerar han eller hon straff såväl i Sverige som i andra länder. Beroende på vilken typ av brott man döms för, kan straffet vara fängelse eller böter. Det kan dessutom innebära förbud att genomföra framtida transporter av avfall.

En olaglig transport av avfall är enligt EG-förordning 1013/2006 (artikel 2.35):

- en transport som innehåller anmälningsskyldigt avfall som utförs utan att den anmälts till alla behöriga myndigheter i enlighet med förordning 1013/2006,
- en transport som innehåller anmälningsskyldigt avfall som utförs utan att anmälan godkänts av alla behöriga myndigheter i enlighet med förordning 1013/2006,
- en transport som bryter mot exportförbudet av avfall för bortskaffande. Transport av avfall för bortskaffande (till exempel deponering på land) får bara ske inom EU och till Efta-länder. Med export avses transporter av avfall ut ur EU. Transporter av avfall mellan EU-medlemsländer kallas för utförsel.
- en transport som bryter mot exportförbudet av avfall för återvinning till länder som inte är medlemmar i EFTA, EU eller OECD. Enligt förbudet i artikel 36 får man inte exportera:
 - farligt avfall.
 - avfall listat i bilaga V i del 3,
 - olistat avfall (den typ av avfall som inte motsvaras av någon kod i bilagorna III-V till förordning 1013/2006),
 - blandningar av farligt avfall och blandningar av farligt avfall och icke-farligt avfall som inte omfattas av en enskild avfallskod i bilaga V,
 - avfall för import som mottagarlandet förbjudit,
 - avfall som mottagarlandet anmält som farligt enligt Baselkonventionen,
 - avfall som den behöriga avsändarmyndigheten (till exempel Naturvårdsverket) har anledning att tro inte kommer att hanteras på ett miljömässigt korrekt sätt i det berörda mottagarlandet.
- en transport som bryter mot importförbudet för bortskaffande. Med import menas transport av avfall till ett EU-land från ett land utanför EU. Transporter

av avfall mellan EU-länder kallas för införsel. Förbudet innebär att det är enbart länder som är parter i Baselkonventionen, länder med vilka ett avtal slutits eller områden i kris eller krigstillstånd som får transportera avfall till ett EU-land för bortskaffande.

- en transport som bryter mot importförbudet för återvinning. Det är enbart länder som omfattas av OECD-beslutet, länder som är parter i Baselkonventionen, länder med vilka ett avtal slutits eller andra områden i kris- eller krigstillstånd som får transportera avfall för återvinning till ett EU-land

En olaglig transport är också:

- en transport som utförs på ett sådant sätt som inte specificerats i anmälan eller i transportdokumentet,
- en transport som godkänts där anmälaren använt sig av förfalskning, falska uppgifter eller bedrägeri,
- en transport som utförs på ett sådant sätt att det leder till återvinning eller bortskaffande i strid mot gemenskapsbestämmelser eller internationella bestämmelser,
- en transport som bryter mot exportförbudet till Antarktis och mot exportförbudet till de utomeuropeiska länderna och territorierna. Här avses till exempel forna europeiska kolonier i Västindien.

Även avfallstransporter som inte behöver anmälas kan vara olagliga

En olaglig transport kan avse avfall som inte är anmälningspliktigt utan istället omfattas av det allmänna informationskravet enligt artikel 18 i förordningen. Det handlar med andra ord om avfall som finns listat i bilaga III, bilaga III A, bilaga III B eller är avfall avsett för laboratorieanalys och väger mindre än 25 kg i enlighet med artikel 3.4 i förordning 1013/2006. För ett sådant avfall är det fråga om en olaglig transport när:

- avfallet inte ingår i någon av bilagorna III, IIIA, IIIB eller då kraven i artikel 3.4 om avfall avsett för laboratorieanalys inte uppfylls,
- om transporten inte har skett på det sätt som angetts i den bilaga som ska medföra varje transport av avfallet (bilaga VII).

Avfall som förts ut olagligt ur Sverige

Om någon skickat en olaglig transport från Sverige är det den personen/företaget som kan anses vara ansvarig för transporten, som är skyldig att ta tillbaka avfallet. Den ansvarige ska återvinna eller bortskafter avfallet på godkänd återvinnings- eller bortskafteranläggning i Sverige. Personen/företaget måste betala för hemtransporterna av avfallet samt kostnaden för återvinning/bortskafter.

Avfallet ska tas tillbaka inom 30 dagar (eller annan överenskommen tid) från det att Naturvårdsverket fått information om transporten. Vi är behörig myndighet i Sverige och ansvarar för att se till att anmälaren tar hem avfallet i enlighet med kraven i förordning 1013/2006.

Naturvårdsverket åtalsanmäler alla olagliga transporter av avfall. En person/ ett företag som efter åtalsanmälan döms för en olaglig transport av avfall kan då förutom straff även nekas godkännande till att i framtiden att föra ut/ta in avfall över Sveriges gränser av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket skickar en underrättelse till den som ansvarar för den olagliga transporten

Naturvårdsverket skickar en underrättelse till den som vi anser vara ansvarig för transporten i samband med att vi får kännedom om en olaglig transport. I den talar vi om att den ansvarige är skyldig att ta hem avfallet till Sverige. Vi beskriver nedan övergripande de olika stegen i processen med att ta tillbaka avfallet till Sverige. Mer information finns att läsa i artikel 24 och 25 i förordningen om transport av avfall.

Så här tas en olaglig transport av avfall tillbaks till Sverige

Det normala tillvägagångssättet är att vi kräver en anmälan för att återta avfallet. Endast i vissa fall kan vi godkänna att man inte gör en anmälan. Oavsett anmälan eller inte ska den som ansvarar för transporten ange namnet på den behandlingsanläggning i Sverige där avfallet ska tas omhand i det transportformulär som vi skickar ut. Detta transportformulär, som ska skickas in till Naturvårdsverket i enlighet med artikel 16 i 1013/2006, ska också följa med transporten tillbaka till Sverige.

Tips på lämpliga återvinningsanläggningar/bortskaffningsanläggningar kan den ansvarige få från en kommun eller länsstyrelse. De kan hjälpa till med namn på anläggningar och återvinningscentraler där avfallet kan behandlas. Kom ihåg att anläggningen där avfallet behandlas i Sverige ska intyga att avfallet tagits emot och behandlats!

Skyldigheten att ta tillbaka avfallet gäller även för avfall som finns listat i bilaga III och som inom EU omfattas av informationsplikt.

Naturvårdsverket skickar räkning om den ansvarige inte tar sitt ansvar

Om den ansvarige inte kan eller vill ta sitt ansvar är Naturvårdsverket skyldigt att ta hand om avfallet. Vi ser därefter till att avfallet återvinns/bortskaffas på ett korrekt sätt och skickar räkningen till den ansvarige.

Så här går det till när den ansvarige tar tillbaka avfallet till Sverige (NV i bildrutorna är Naturvårdsverket)

Så här går det till om den ansvarige inte tar sitt ansvar för att återvinna avfallet

Avfall som förts in olagligt till Sverige

Om en olaglig avfallstransport upptäcks under transport i Sverige, är det avsändaren som är ansvarig för transporten. Om en olaglig transport istället upptäcks på en mottagningsanläggning, kan detta företag komma att bli ansvarigt och ställas till svars.

Olagliga avfallstransporter som upptäckts vid till exempel en gränskontroll i hamn eller på väg

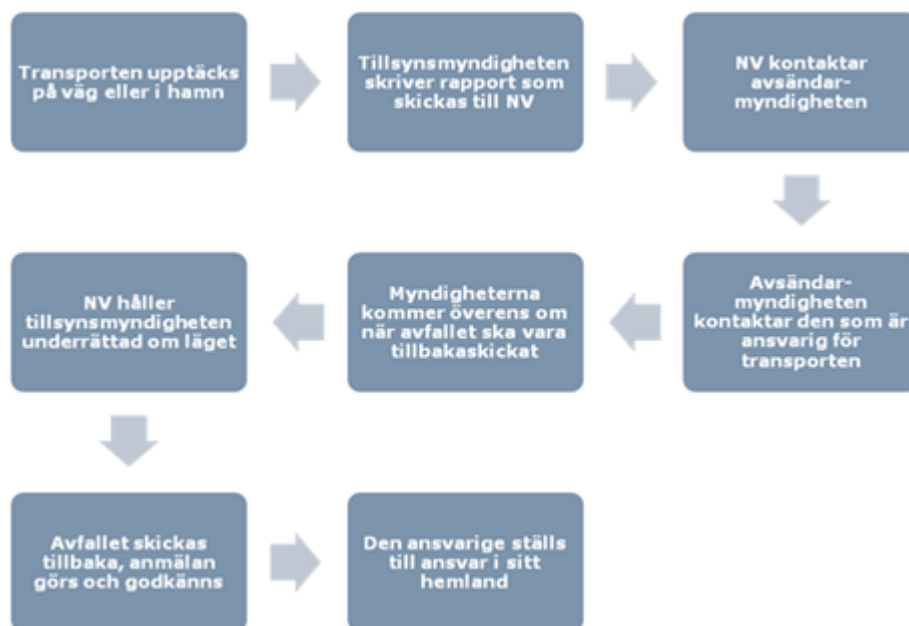
Om någon från ett annat land skickat en olaglig transport till Sverige är det företags ansvar att ta tillbaka avfallet. Den ansvarige ska återvinna eller bortskaffa avfallet på godkänd återvinnings- eller bortskaffningsanläggning i hemlandet. Företaget är också skyldigt att betala för hemtransporterna av avfallet samt kostnaden för återvinning/bortskaffande. Avfallet ska tas tillbaka inom 30 dagar (eller annan överenskommen tid) från det att myndigheten i avsändarlandet fått information om transporten.

Skyldigheten att ta tillbaka avfallet gäller även för avfall som finns listat i bilaga III och som inom EU omfattas av informationsplikt.

Den tillsynsmyndighet/myndigheter som upptäcker den olagliga transporten vid till exempel en gränskontroll eller vägkontroll, dokumenterar innehållet i den olagliga transporten (till exempel skriver en rapport och fotograferar).

Myndigheten kontaktar Naturvårdsverket som hjälper till med att sköta kontakterna med den behöriga myndigheten i avsändarlandet och ser till att återtransporten följer kraven i förordning 1013/2006. Se bild nedan.

Så går det till när det olagligt transporterade avfallet skickas tillbaka till avsändarlandet

Olagliga avfallstransporter som upptäcks vid tillsyn ute på en mottagningsanläggning

Mottagaren av avfallet i Sverige kan komma att anses ansvarig för en olaglig transport. Det gäller till exempel om mottagaren tagit emot avfall som man inte har tillstånd att behandla eller om man tagit emot avfall som är förbjudet att transportera utan anmälan.

Den myndighet som upptäcker den olagliga transporten av avfall dokumenterar upptäckten och kontakter sedan Naturvårdsverket som underrättar mottagningsanläggningen om hur den fortsatta processen ser ut. Vi underrättar även myndigheten i avsändarlandet om den olagliga transporten.

Mottagaren ansvarar för att se till att avfallet återvinns eller bortskaffas på ett miljöriktigt sätt inom 30 dagar (eller annan överenskommen tid) från det att myndigheterna fått kännedom om den olagliga transporten. Om den ansvarige inte kan ta sitt ansvar är Naturvårdsverket skyldigt att ta hand om avfallet. Vi ser därefter till att avfallet återvinns/bortskaffas på ett korrekt sätt och skickar räkningen till den ansvarige.

Myndigheterna åtalsanmäler olagliga transporter till Sverige

Den myndighet som får kännedom om den olagliga transporten av avfall åtalsanmäler den ansvarige. En person/ företag som efter åtalsanmälan döms för en olaglig transport av avfall, kan då förutom straff även nekas godkännande till att i framtiden att föra ut/ta in avfall över Sveriges gränser av Naturvårdsverket.

Så går det till när det olagligt transporterade avfallet behandlas i Sverige

